

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
ชื่อผลงาน การประเมินการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน

และ ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานของหน่วยงาน
ที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

โดย

นายนาวิน ธาราสรวง
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5

ผู้ขอรับการประเมินในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
ตำแหน่งเลขที่ 275 กลุ่มแผนงานและงบประมาณ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ว12.05.6
น494ก

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

11786

การประเมินการดำเนินงาน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

คำนำ

ส่วนที่ 1 ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน	1
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ	1
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ	
1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์	1
2) นโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน	2
3) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	6
4) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินทัศนคติ	7
4. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ	8
5. ผู้ร่วมดำเนินการ	30
6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	30
7. ผลสำเร็จของงาน	30
8. การนำไปใช้ประโยชน์	31
9. ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค	31
10. ข้อเสนอแนะ	31

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานของหน่วยงาน

ที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1. หลักการและเหตุผล	33
2. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ	35
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	55
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	55

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทคัดย่อ

ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 กลุ่มแผนงานและงบประมาณ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้มีการจัดทำโครงการติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน โดยดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2549 เพื่อจะได้มีการ นำผลที่ได้จากการประเมินดังกล่าว ไปใช้ในการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานในปีต่อไป ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีการสำรวจข้อมูลจากทั้งแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงแรงงาน และผู้รับบริการจากกระทรวงแรงงาน โดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินความรู้และทัศนคติแล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมทั้งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ ค้นคว้าจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน จากการศึกษา สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานมีการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ โดย สำนักงานปลัดกระทรวงเป็นหน่วยงานประสานค้ำนนโยบายและการติดตามประเมินผล ขณะที่หน่วยงาน อื่นๆ ทำหน้าที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ อาทิ การฝึกอบรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้บริการด้าน คำปรึกษา/แนะแนวการหางานและฝึกอาชีพ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ โดยใช้งบประมาณใน การดำเนินการจาก 2 ส่วน คือ งบประมาณปกติของแต่ละหน่วยงาน และงบประมาณที่ได้รับจากกรมควบคุม โรค กระทรวงสาธารณสุขอีกส่วนหนึ่ง

สำหรับผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 ที่สอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์ ของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ของกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเอดส์ทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 นับว่าเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ , พื้นฐ เนเรื่องเอดส์ ทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีมาก ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.11 ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานด้านเอดส์ของกระทรวงแรงงาน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี ค่าเฉลี่ยรวม 3.57 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านเอดส์ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มี งบประมาณ ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ นายจ้างไม่ให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรม ผู้ใช้แรงงานยังไม่ให้ ความสนใจ ผู้ติดเชื้อไม่เปิดเผยตัว ส่วนข้อคิดเห็นที่เสนอ อาทิ มีงบประมาณจัดฝึกอบรม/แจกถุงยางอนามัย มีเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อบรมเพิ่มพูนความรู้เจ้าหน้าที่ ฯลฯ

ส่วนข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการด้านเอดส์จากกระทรวงแรงงาน ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมาเข้ารับการศึกษาอบรมมากที่สุด ร้อยละ 48.6 หน่วยงานที่จัดการอบรมมากที่สุด คือ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ร้อยละ 31.0 กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้บริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจบริการของกระทรวงแรงงาน ร้อยละ 86.2 การทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์จำนวน 12 ข้อ มีผู้ผ่านเกณฑ์ คือ จะต้องตอบถูก 6 ข้อขึ้นไป ร้อยละ 94 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้มีข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น ควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ได้ทราบสถานการณ์โรคเอดส์ วิธีป้องกัน วิธีรักษาที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ควรให้นายจ้าง เพื่อนเข้าใจยอมรับผู้ติดเชื้อเอดส์ อย่างรังเกียจ กีดกันในเรื่องการทำงาน ฯลฯ

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานในปัจจุบันประมาณ พ.ศ.2549 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้รับบริการจากกระทรวงแรงงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอดส์ได้ในระดับที่น่าพอใจ และยังสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้มารับบริการได้ในระดับสูงด้วย อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตบางประการจากกลุ่มตัวอย่างที่น่าจะได้รับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานในปีต่อๆ ไป มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ขาดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งงานด้านนี้ไม่ได้รับการบรรจุเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ทำให้บางหน่วยงาน ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เป็นต้น

คำนำ

กลุ่มแผนงานและงบประมาณ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน มีภารกิจหลักในการเตรียมการและดำเนินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงาน ซึ่งแบ่งได้เป็นภาพรวมงบประมาณของกระทรวงแรงงาน และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีภารกิจด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนงานและงบประมาณของกระทรวงแรงงานในลักษณะที่สนับสนุนให้การบริหารจัดการแรงงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ การพิจารณาแผนงานงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอคส์ในกลุ่มแรงงาน เป็นต้น

เอกสารประกอบการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่งเป็นผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอคส์ของกระทรวงแรงงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายให้ร่วมจัดทำโครงการดังกล่าว และส่วนที่สองที่เป็นข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานของหน่วยงานที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผู้ขอรับการประเมินได้เสนอแนวความคิดในการวิเคราะห์นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงานเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เนื่องจากปีที่ผ่านมาสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในสภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การวิเคราะห์นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงานแล้วจัดทำเป็นผังความเชื่อมโยงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานและงบประมาณนี้ ผู้ขอรับการประเมินหวังเป็นอย่างยิ่งว่า น่าจะเป็นวิธีการที่ใช้ได้ทั้งสำหรับแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าขณะนี้ คือ เพื่อให้การจัดทำแผนงานและงบประมาณดำเนินไปอย่างมีหลักเกณฑ์ และสำหรับการจัดทำแผนงานและงบประมาณในอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงานของกระทรวงแรงงานสามารถมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยสามารถตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ได้ในทุกระดับและทุกสถานการณ์ต่อไป

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การประเมินการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน
2. ระยะเวลาดำเนินการ กรกฎาคม – กันยายน 2549
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์

โรคเอดส์เกิดจากเชื้อไวรัส Human Immunodeficiency Virus (HIV) ซึ่งเมื่อมีการติดต่อเชื้อเกิดขึ้น เชื้อนี้จะเข้าไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันหรือกลไกต่อต้านเชื้อไวรัสของร่างกาย ทำให้ภูมิคุ้มกันลดน้อยลงหรือไม่มีเลย ร่างกายจึงติดเชื้อโรคต่างๆ ได้ง่าย แม้กระทั่งเชื้อที่พบทั่วไปในธรรมชาติและไม่ทำอันตรายต่อคนปกติ ก็จะเป็นอันตรายสำหรับผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีระบบภูมิคุ้มกันลดน้อยลง ผู้ป่วยโรคนี้มักจะมีอาการรุนแรงและเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว ส่วนการแพร่กระจายของโรคเอดส์พบได้ 3 ทาง คือ

(1) ทางเพศสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อ HIV

(2) ทางเลือดหรือทางเข็ม (Parenteral transmission) เช่น การได้รับเลือดหรือผลิตภัณฑ์จากเลือด การฉีดยาเสพติดใช้เข็มร่วมกัน ถูกเข็มที่ปนเปื้อนเชื้อตำ เป็นต้น

(3) จากมารดาที่ติดเชื้อสู่ทารกแรกเกิด ทารกมีโอกาสติดเชื้อร้อยละ 20 – 40 เฉลี่ยร้อยละ 30 การติดเชื้ออาจเกิดได้ตั้งแต่ในครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ในระยะหลังนั้นคลอดสาเหตุสำคัญคือการกินนมแม่ ซึ่งอัตราการติดเชื้อผ่านทางน้ำนมแม่ พบสูงถึงร้อยละ 7 – 22 นั้นเด็กที่คลอดจากแม่ที่ติดเชื้อจึงไม่แนะนำให้กินนมแม่

ผู้ที่ได้รับเชื้อ HIV จะเกิดอาการต่างๆ ของโรคซึ่งมี 3 ระยะ คือ

(1) ระยะไม่ปรากฏอาการ (Asymptomatic stage) ผู้ติดเชื้อจะไม่มีอาการผิดปกติแต่อย่างใด ระหว่างนี้สุขภาพจะแข็งแรงเหมือนคนปกติ เลือดจะให้ผลบวกหลังรับเชื้อประมาณ 6 สัปดาห์ ขึ้นไปผู้ติดเชื้อจำนวนมากจะอยู่ในระยะนี้และไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเมื่อมีเพศสัมพันธ์ก็อาจถ่ายทอดเชื้อเอดส์ต่อไป

(2) ระยะมีอาการ (Symptomatic stage) ระยะเริ่มปรากฏอาการ (Symptomatic HIV Infection) หรือระยะอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (AIDS Related Complex) ในระยะนี้นอกจากเลือดจะให้ผลบวกแล้วยังอาจมี อาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น มีเชื้อราในปากและลำคอ ต่อม้ำเหลืองโต ที่บริเวณ รักแร้ ขาหนีบ เป็นงูสวัด หรือแผลริมชนิดลูกกลม มีอาการเรื้อรังนานเกิน 1 เดือน โดยไม่ทราบสาเหตุ เช่น มีไข้ ท้องเสีย ผิวน้ำหนักลดลง น้ำหนักลด

(3) ระยะเวลาโรคเอดส์ (AIDS) ภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยถูกทำลายมากทำให้เกิดการติดเชื้อโรคที่มักไม่เป็นในคนปกติ ที่เรียกว่า “โรคติดเชื้อฉวยโอกาส” ซึ่งมีหลายชนิดแล้วแต่ว่าติดเชื้อชนิดใดที่ส่วนใดของร่างกาย เช่น ปอดบวม เชื้อราในทางเดินอาหาร เชื้อหุ้มสมองอักเสบ บางรายอาจเป็นมะเร็ง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาดและวัคซีนที่สามารถป้องกันโรคเอดส์ได้

2) นโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน

จากรายงานของสำนักกระบวนศึกษา กระทรวงสาธารณสุขพบว่า ผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ซึ่งเป็นวัยแรงงาน เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรวัยเจริญพันธุ์ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย รวมถึงความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์จนไม่สามารถยอมรับการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อเอดส์ในสังคมได้ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรบุคคลและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากรวัยแรงงาน

กระทรวงแรงงานจึงได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้งานแรงงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ.2535 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.2549 การกิจและงบประมาณที่ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน ส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณ ภายใต้แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และจากงบประมาณปกติของแต่ละหน่วยงานอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ประสานการดำเนินงานด้านเอดส์หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน จัดทำแผนด้านเอดส์ และติดตามประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน งบประมาณ 96,220 บาท งบประมาณจากกรมควบคุมโรค
2. กรมการจัดหางาน ดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เป้าหมาย 6,000 คน งบประมาณ 1,669,000 บาท งบประมาณจากกรมควบคุมโรค
3. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ฝึกอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ ครอบครัว และกลุ่มเสี่ยง เพื่อการประกอบอาชีพ เป้าหมาย 888 คน งบประมาณ 544,500 บาท งบประมาณจากงบปกติ
4. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่และจัดทำสื่อให้ความรู้เรื่องเอดส์ในโลกร่างการทำงาน 12 ครั้ง 1,800 คน งบประมาณ 120,000 บาท จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ 1 เรื่อง งบประมาณ 40,000 บาท จัดอบรมให้ความรู้เรื่องแนวปฏิบัติด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ 48 แห่งงบประมาณ 240,000 บาท จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์ 2 ครั้ง 100 คน งบประมาณ 450,000 บาท และประเมินผลการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องแนวปฏิบัติด้าน

เอดส์ในสถานประกอบการของจังหวัด 2 ครั้ง งบประมาณ 42,000 บาท งบประมาณจากกรมควบคุมโรค รวมทั้งสิ้น 1,827,000 บาท และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สถานประกอบการมีนโยบายตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการ (ASO Thailand) และจัดพิธีมอบใบรับรอง 1,000 แห่ง งบประมาณ 5,000,000 บาท งบประมาณจากกองทุนโลกโดยสมาคมแนวร่วมภาคธุรกิจไทยด้านภัยเอดส์ รวมงบประมาณที่ได้รับมาทั้งสองหน่วยงานทั้งสิ้น 6,827,000 บาท

5. สำนักงานประกันสังคม จัดซื้อยาต้านไวรัสเอดส์เพื่อจ่ายให้แก่ผู้ประกันตน 20,000 ราย งบประมาณ 600,000 บาท จ่ายค่าบริการทางการแพทย์ 7,000 ราย งบประมาณ 3,500,000 บาท และจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS 500 ราย งบประมาณ 346,400 บาท งบประมาณจากเงินกองทุนประกันสังคม รวมทั้งสิ้น 4,446,400 บาท

ส่วนภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ระดับจังหวัด หน่วยงานในภูมิภาคของทุกกรม/สำนักงานสังกัดกระทรวงแรงงานร่วมเป็นคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ระดับจังหวัดทำหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการ แนวทางและการจัดสรรงบประมาณการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่ และทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งพิจารณากลับกรอง บูรณาการแผนงานและดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์จังหวัด ส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือ และประสานการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานต่างๆ ระดมทุนเพื่อเสริมการดำเนินงาน กำกับ ดูแลติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในพื้นที่ด้วย

สำหรับคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงาน มีดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2547 โดยมี นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นกรรมการ

2. คำสั่งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ที่ 1/2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2547

- คณะกรรมการประสานแผนงาน งบประมาณ การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน โดยมี อธิบดีกรมควบคุมโรค เป็นประธานคณะกรรมการ และ ผู้แทนกระทรวงแรงงาน เป็นอนุกรรมการ

3. คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ 130/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกลไกความร่วมมือในประเทศ สำหรับโรคเอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย (Country Coordinating Mechanism - CCM)]

ลงวันที่ 31 มกราคม 2548 โดยมี ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานคณะทำงาน และ ผู้แทนกระทรวงแรงงาน เป็นคณะทำงาน

4. คำสั่งกรมควบคุมโรค ที่ 287/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์กลุ่มประชากรเคลื่อนย้ายในแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. 2550-2554 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2548 โดยมี อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน เป็นที่ปรึกษา รองอธิบดีกรมควบคุมโรคที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะกรรมการผู้อำนวยการสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงแรงงาน หรือผู้แทน เป็นกรรมการ

5. คำสั่งคณะกรรมการประสานแผนงาน งบประมาณ การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ที่ 1/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยก (ร่าง) แผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. 2550-2554 ด้านต่าง ๆ ลงวันที่ 28 มีนาคม 2548

- คณะทำงานด้านการจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศในแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. 2550-2554 โดยมี ผู้อำนวยการสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน หรือผู้แทน เป็นคณะทำงาน

- คณะทำงานศึกษากลุ่มแรงงาน โดยมี ดร.แอนโทนี่ ประมวลรัตน์ เป็นประธาน และนางวิไลวรรณ โภยแก้วพริ้ง เป็นคณะทำงาน

- คณะทำงานศึกษาการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ และครอบครัว โดยมี นายพิมล แสงสว่าง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้แทน เป็นประธานคณะทำงาน นางสาวปฐมา

ศรีสุวรรณวิเชียร กรรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และนางวิไลวรรณ โภยแก้วพริ้ง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน เป็นคณะทำงาน

- คณะทำงานศึกษาการคุ้มครองสิทธิและการอยู่ร่วมกัน โดยมี นายแพทย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธาน และนายไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ เลขานุการสำนักงานประกันสังคม เป็นคณะทำงาน

6. คำสั่งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ที่ 1/2549 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงแนวปฏิบัติการป้องกันและจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549 โดยมี ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานคณะทำงาน

7. คำสั่งคณะกรรมการประสานแผนงาน การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ที่ 2/2549 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด UNGASS ปี 2005 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2549

- คณะทำงานที่ 3 สถานประกอบการ โดยมี รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นประธานคณะทำงาน ผู้อำนวยการกองสวัสดิการแรงงาน ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงานหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงานหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสถาบันความปลอดภัยในการทำงานหรือผู้แทน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการจัดสวัสดิการแรงงานหรือผู้แทน กองสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์หรือผู้แทน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานเป็นคณะทำงาน และหัวหน้างานส่งเสริมสวัสดิการแรงงานด้านการศึกษางานเอดส์ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบ วางแผนการดำเนินงานและจัดเก็บข้อมูลตามแผนงานของประเทศ จำนวน 1 ตัว คือ ตัวชี้วัดที่ 4 ร้อยละขององค์กรธุรกิจ/บริษัทขนาดใหญ่ที่มีนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับ HIV/AIDS ในสถานประกอบการ

- คณะทำงานที่ 5 การเข้าถึงยาต้านไวรัสเอดส์ โดยมีนายแพทย์ภานุมาศ ญาณเวทย์สกุล สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นประธานคณะทำงาน และผู้แทนกองการประสานการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพ สำนักงานประกันสังคม เป็นคณะทำงาน มีหน้าที่รับผิดชอบ วางแผนการดำเนินงานและจัดเก็บข้อมูลตามแผนงานของประเทศ จำนวน 2 ตัว คือ ตัวชี้วัด ที่ 7 ร้อยละของผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์ที่ได้รับการบำบัดด้วยยาต้านไวรัสเอดส์ในสูตรยาหลายชนิดพร้อมกัน และตัวชี้วัดที่ 16 ร้อยละของผู้ติดเชื้อ ผู้ใหญ่และเด็กที่ยังมีชีวิตอยู่ หลังเริ่มการรักษาด้วยยาต้านไวรัสฯ 12 เดือน

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานมีการดำเนินการกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ สรุปได้ดังนี้

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ดำเนินโครงการติดตามประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยได้รับงบประมาณจากกรมควบคุมโรค จำนวน 96,200 บาท

(2) กรมการจัดหางาน ดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ โดยได้รับงบประมาณจากกรมควบคุมโรค จำนวน 1,669,000 บาท ซึ่งใช้ในการจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้หางานจำนวน 8,246 คน และติดตามประเมินผลการฝึกอบรมดังกล่าว

(3) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดำเนินโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้แก่ผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ 392 คน โดยการจัดฝึกเสริมทักษะในสาขาอาชีพต่างๆ ใช้งบประมาณปกติของหน่วยงาน จำนวน 209,868 บาท

(4) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินโครงการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ อาทิ การจัดการฝึกอบรมเรื่องแนวปฏิบัติด้านเอชไอวีในสถานประกอบกิจการแก่แรงงาน 3,733 คน ส่งเสริมสถานประกอบกิจการตามเกณฑ์มาตรฐานบริหารจัดการด้านเอชไอวี (ASO Thailand) จัดนิทรรศการเคลื่อนที่ให้ความรู้ในการป้องกันโรคเอชไอวี ฯลฯ ใช้งบประมาณที่ได้รับจากกรมควบคุมโรค จำนวน 1,827,000 บาท

(5) สำนักงานประกันสังคม ดำเนินการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันคนที่ติดเชื้อเอชไอวีด้วยยาต้านไวรัส โดยมีผู้ประกันคนได้รับยา 16,899 คน และดำเนินการจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น อบรมบุคลากรทางการแพทย์ จัดทำคู่มือการให้ยาต้านไวรัส ฯลฯ ใช้งบประมาณจากกองทุนประกันสังคม จำนวน 432,709,469 บาท

3) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบและวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการของวางแผน และเมื่อนำแผนไปดำเนินการแล้ว สิ่งที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามที่กำหนดและคาดหมายไว้เพียงใด โดยนำเอาผลที่วัดได้มาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้ จึงทำให้รู้ได้ว่าสิ่งที่แผนต้องการกับผลที่เกิดขึ้นนั้นตรงกัน หรือแตกต่างกันเพียงใด ด้วยเหตุผลอะไรบ้าง เป็นผลจากปัจจัยภายนอกหรือภายในของแผนอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผู้วางแผนจะได้นำไปพิจารณาและใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป

การประเมินผลแผนและโครงการ มีความมุ่งหมายหลายประการ สรุปได้ดังนี้

- (1) เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ
- (2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร โครงการ
- (3) เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ
- (4) เพื่อการตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
- (5) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการ เพื่อการตัดสินใจสนับสนุนหรือยุติโครงการ หรือเพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

การประเมินอาจจำแนกออกได้เป็นหลายประเภทตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก แต่โดยทั่วไปจะจำแนกการประเมินออกเป็น 2 วิธีกว้างๆ ได้แก่

- (1) การประเมินโครงการจำแนกตามช่วงเวลาเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็น การประเมินความก้าวหน้าหรือการประเมินระหว่างโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินในขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข้อมูลที่จำเป็นให้กับผู้บริหารได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Summative

Evaluation) เป็นการประเมินภายหลังจากการดำเนินงานโครงการ ได้สำเร็จลงแล้ว และผู้ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจว่าโครงการนั้นมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด สมควรที่จะดำเนินงานต่อไปหรือไม่

(2) การประเมินโครงการจำแนกตามลักษณะคล้ายกับกระบวนการพัฒนาโครงการ ซึ่งมีขั้นตอน ได้แก่ การประเมินก่อนดำเนินการ (Pre-Evaluation) การประเมินขณะกำลังดำเนินการ (Ongoing Evaluation) การประเมินเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (End-of-project Evaluation) และการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ (Post-project Evaluation)

4) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง สภาพทางจิตหรือประสาทของความพร้อม ที่จัดรูปขึ้นจากประสบการณ์และสิ่งอิทธิพลในทางกำกับ หรืออิทธิพลที่ไม่อยู่หนึ่งแก่การตอบสนองของบุคคลต่อที่หมายและสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง (Allport 1935) โดยมีการแบ่งองค์ประกอบของทัศนคติเป็น 3 ส่วน คือ

(1) องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิดและความเชื่อที่มีต่อที่หมายของทัศนคติ

(2) องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affective Component) ได้แก่ ความรู้สึกในทางที่ดี - ไม่ดี หรือชอบ - ไม่ชอบ หรือการเห็น - ไม่เห็นคุณค่าของที่หมายของทัศนคติ

(3) องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นแนวโน้มโดยส่วนรวมที่คนจะตอบสนองต่อที่หมายของทัศนคติ องค์ประกอบนี้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงลงไปว่าคนจะมีพฤติกรรมเช่นนั้นเช่นนี้ต่อที่หมายในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใด

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นหากต้องการให้บุคคลใดมีพฤติกรรมอย่างที่ต้องการจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมด้วย กระบวนการเปลี่ยนทัศนคติมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (McGuire 1969)

(1) การเอาใจใส่ ขั้นแรกบุคคลต้องยอมให้ความสนใจเอาใจใส่รับรู้ข้อความในการชักจูงถ้าผู้รับการชักจูงขาดการเอาใจใส่ กระบวนการเปลี่ยนทัศนคติจะชะงักตั้งแต่เริ่มต้น

(2) ความเข้าใจ เมื่อบุคคลเอาใจใส่รับฟังข้อความที่สื่อ ประกอบกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สารที่ใช้เรียบเรียงให้เข้าใจง่าย ผู้ชักจูงมีความน่าเชื่อถือ ใช้วิธีชักจูงที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้รับ ฯลฯ จะสามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้รับสารที่สื่อไปได้ดี

(3) การยอมรับ เมื่อเกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีแล้วจะนำมาสู่การยอมรับ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ การยอมรับเพราะหวังจะได้รางวัลหรือหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ การเลียนแบบและ

เทียบเคียงเพราะมีความเชื่อถือในตัวผู้ชักจูง และการยอมรับเข้าไปภายในตนเนื่องจากเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่ถูกชักจูงและเห็นประโยชน์ที่จะได้จากการยอมเปลี่ยนแปลง

(4) ความจำ เมื่อผู้รับสารเกิดการยอมรับแล้วจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้จะต้องสามารถจดจำทัศนคติใหม่ให้ได้ดี จึงต้องมีการสื่อสารเพื่อกระตุ้นเน้นย้ำให้ความทรงจำติดทนนาน

(5) การกระทำ เป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ การแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีทัศนคตินั้นๆ

ส่วนการจะทดสอบว่าบุคคลใดมีทัศนคติเช่นไรนั้น นักจิตวิทยาได้พัฒนาวิธีการมานานแล้วที่นิยมใช้กันอยู่ก็มีหลายวิธี อาทิ การสัมภาษณ์มีเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า การใช้แบบสอบถาม การสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น แต่ที่นิยมใช้มากที่สุดเนื่องจากสะดวกทั้งแก่ผู้ตอบ คือ สามารถตอบคำถามได้ง่ายด้วยเวลาไม่นาน และสะดวกแก่ผู้ประเมินผลเพราะสามารถแปลงค่าเป็นตัวเลขแล้วอธิบายผลได้ ก็คือ การใช้แบบสอบถามแบบมาตราวัดการประมาณค่า (Summated Rating Scale) ที่คิดค้นโดยไลเคิร์ท (Likert 1932)

แบบประเมินทัศนคติของไลเคิร์ทมีหลักสำคัญ คือ สร้างข้อความต่างๆ ซึ่งแสดงทัศนคติต่อที่หมายแล้วให้บุคคลที่ต้องการประเมินทัศนคติเลือกระดับความรู้สึกที่มีต่อข้อความแต่ละข้อ โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับแต่ทั้งนี้ผู้สร้างแบบประเมินสามารถพิจารณาปรับเปลี่ยนได้ตามที่ต้องการ แล้วจึงนำแบบประเมินที่บุคคลกลุ่มเป้าหมายทำแล้วไปคิดเป็นคะแนนและวิเคราะห์ประเมินผลด้วยวิธีการทางสถิติ ซึ่งผลที่ได้จะสามารถแสดงระดับทัศนคติของบุคคลกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อที่หมายที่ต้องการได้

4. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดย เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานจัดทำไว้แล้ว และเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัย ฯลฯ เพื่อสรุปรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับ โรคเอดส์ การติดตามประเมินผล และทัศนคติ

2) จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผล 2 แบบ ได้แก่

แบบที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์ของกระทรวงแรงงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อประเมินความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ และการปฏิบัติงานด้านเอดส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์หน่วยงานละ 1 คน

แบบที่ 2 สำหรับผู้รับบริการด้านเอดส์จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เพื่อสำรวจความพึงพอใจในการได้รับบริการด้านเอดส์ ข้อเสนอแนะในการให้บริการ และประเมินความรู้และความ

เข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มเก็บข้อมูลแบบโดยบังเอิญจากคนที่ได้รับบริการด้านเอดส์ จาก 75 จังหวัด จังหวัดละ 15 คน

เนื่องจากโครงการติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ของกระทรวงแรงงาน ปี 2549 นี้เป็นโครงการที่เกิดขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เป็นเงิน 96,200 บาท ซึ่งถือว่าเป็นเงินไม่มากนัก ประกอบกับระยะเวลาการดำเนินงานที่จำกัด คือ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2549 ทำให้ไม่สามารถดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลอย่างสมบูรณ์แบบตามวิธีการวิจัยหรือประเมินผลได้ ทำให้ผู้ศึกษาจำเป็นต้องเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มและจำนวนที่สามารถดำเนินการได้ตามข้อจำกัดข้างต้น

3) ประสานงานกับทุกหน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการดำเนินการตอบแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) ส่วนภูมิภาคขอความร่วมมือจากสำนักงานแรงงานจังหวัดจัดเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามทั้ง 2 แบบ จากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน โดยแบบที่ 1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 1 หน่วยงานละ 1 ชุด แบบที่ 2 ผู้รับบริการด้านเอดส์ จังหวัดละ 15 ชุด ใช้เวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2549- วันที่ 15 สิงหาคม 2549

(2) ส่วนกลาง/เขตพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ขอความร่วมมือจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานส่วนกลางจัดส่งแบบสอบถามให้หน่วยงานในสังกัดที่มีการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ หน่วยงานละ 1 ชุด ใช้เวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2549- วันที่ 15 สิงหาคม 2549

(3) ข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ที่หน่วยงานในสังกัดส่วนกลางรวบรวมจัดทำไว้ โดยสรุปยอด ณ ไตรมาส 3 (เดือนตุลาคม 2548-เดือนมิถุนายน 2549)

4) สรุปรวบรวมข้อมูลและประมวลผล โดยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด จากนั้นได้จัดทำคู่มือลงรหัส เพื่อแปลงข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งนำมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1. การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว เพื่อพรรณนาข้อมูลเบื้องต้น ค่าสถิติที่ใช้เป็นหลัก คือ ค่าเฉลี่ยรวม ค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็น ค่าร้อยละ และจำนวน

แบบที่ 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อการพิสูจน์สมมติฐาน ใช้ค่าสถิติที่เป็นหลัก คือ Independent T – Test และ One – Way Anova โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำข้อมูลผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดที่รายงานให้ทราบมาประกอบการพิจารณา ร่วมกับข้อมูลที่ประมวลได้

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามที่ 1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเอกสารของกระทรวงแรงงาน

(2.1) การกำหนดช่วงอายุ

ขั้นที่ 1 ข้อมูลอายุที่จัดเก็บได้ อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 59 ปี ค่าพิสัย = $59 - 22 = 37$

ขั้นที่ 2 จำนวนช่วงอายุที่ต้องการ 4 ช่วงอายุ ดังนั้น จะต้องมีความห่างแต่ละช่วงอายุ = $37 / 4 = 9.25$

ขั้นที่ 3 ปัดตัวเลข 9.25 เป็นจำนวนเต็ม = 10

ขั้นที่ 4 ช่วงอายุต่ำสุด = $22 - ((10 \times 4) - 37) / 2 = 20.5$

ขั้นที่ 5 ปัดเป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นช่วงอายุขั้นแรก = 20

ขั้นที่ 6 ระยะห่าง 10 ดังนั้น ช่วงอายุ 20-29 ปี เป็นช่วงแรก

(2.2) การวัดทัศนคติ ในแบบที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเอกสารของกระทรวงแรงงานได้กำหนดเป็น 5 ระดับ

- ข้อถามเชิงบวก กำหนดค่าคะแนน ระดับความเห็น ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 เห็นด้วย = 4 ไม่แน่ใจ = 3 ไม่เห็นด้วย = 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1

- ข้อถามเชิงลบ จะกำหนดค่าคะแนนระดับความเห็น ดังนี้ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 ไม่เห็นด้วย = 4 ไม่แน่ใจ = 3 เห็นด้วย = 2 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 และคะแนนรวมการวัดระดับความเห็นจะนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวัดทัศนคติ ดังนี้

พอใจมาก/ดีมาก   คะแนนเฉลี่ย = 4.01 – 5.00

พอใจ/ดี   คะแนนเฉลี่ย = 3.01 - 4.00

ปานกลาง   คะแนนเฉลี่ย = 2.01 - 3.00

ไม่พอใจ/ไม่ดี   คะแนนเฉลี่ย = 1.01 - 2.00

ไม่พอใจมาก/ไม่ดีมาก   คะแนนเฉลี่ย = 0 - 1.01

(2.3) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปรของข้อคำถาม ได้จัดกลุ่มข้อมูลใหม่ ดังนี้

1) ตัวแปร เคยได้รับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับโรคเอดส์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เคยได้รับการอบรม/เข้าร่วมประชุมสัมมนา และกลุ่มที่ 2 ไม่เคยได้รับการอบรม/ไม่เคยเข้าร่วมประชุมสัมมนา

2) ตัวแปร ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ทำงาน 0-2 ปี และกลุ่มที่ 2 ทำงาน 2 ปีขึ้นไป

3) ตัวแปรความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ตอบถูก 1-8 ข้อ และกลุ่มที่ 2 ตอบถูก 9-10 ข้อ (มีความรู้ร้อยละ 80)

4) ตัวแปรทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ และตัวแปรทัศนคติต่อการให้บริการด้านเอดส์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ช่วงคะแนน 1-3.00 = ไม่ดี/ไม่พอใจ และกลุ่มที่ 2 ช่วงคะแนน 3.01-5 = ดี/พอใจ

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามที่ 2 สำหรับผู้รับบริการด้านเอดส์จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

(3.1) การกำหนดช่วงอายุ

ขั้นที่ 1 ข้อมูลอายุที่จัดเก็บได้ อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 65 ปี ค่าพิสัย = $65-15 = 50$

ขั้นที่ 2 จำนวนช่วงอายุที่ต้องการ 5 ช่วงอายุ ดังนั้น จะต้องมีค่าห่างแต่ละช่วงอายุ = $50/5 = 10$

ขั้นที่ 3 ช่วงอายุต่ำสุด = $15 - ((10 \times 5) - 50)/2 = 15$

ขั้นที่ 4 ปีคเป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นช่วงอายุขั้นแรก = 15

ขั้นที่ 6 ระยะห่าง 10 ดังนั้น ช่วงอายุ 15-34 ปี เป็นช่วงแรก

(3.2) เพื่อการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ t-test ตัวแปร การรับบริการอบรมความรู้ด้านเอดส์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เคยได้รับการอบรม และกลุ่มที่ 2 ไม่เคยได้รับการอบรม

5) ศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นเอกสารรายงานผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมตามแบบสอบถามที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่ให้บริการด้านเอดส์ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่ง การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว ข้อมูลที่จัดเก็บสามารถสรุปผล ดังนี้
หน่วยงานส่วนกลาง/กรุงเทพมหานครที่มีการให้บริการด้านเอดส์ เป็นหน่วยงานในเขตพื้นที่ของ สำนักงานประกันสังคม และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หน่วยงานละ 10 เขต รวมผู้ตอบ

แบบสอบถาม 20 คน คิดเป็น 100% และหน่วยงานในส่วนภูมิภาคทุกหน่วยงานที่มีการกิจด้านเอดส์จำนวน 5 หน่วยงานใน 75 จังหวัด รวม 375 หน่วยงาน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา 313 คน คิดเป็นร้อยละ 83.47 รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 333 คน จาก 395 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 โดยจำแนกเป็นเพศชาย ร้อยละ 40.2 (134 คน) และเพศหญิง ร้อยละ 59.8 (199 คน) ส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 40-49 ปี ร้อยละ 46.5 (155 คน) สถานภาพ สมรส ร้อยละ 66.7 (222 คน) ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 76.3 (254 คน) นักวิชาการแรงงาน ร้อยละ 55 (183 คน) ข้าราชการระดับ 6 ร้อยละ 40.8 (136 คน) รองลงมาเป็นข้าราชการระดับ 7 ร้อยละ 31.5 (105) คน

เมื่อสอบถามประสบการณ์ด้านเอดส์ ว่าเคยรู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์หรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่เคยรู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์ ร้อยละ 73.9 (246 คน) เคยได้รับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเอดส์ พบว่า ส่วนใหญ่ เคยเข้ารับการอบรม/เข้าร่วมประชุมสัมมนาฯ ร้อยละ 77.7 (259 คน) ส่วนใหญ่ออย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 28.5 (95 คน) และรองลงมา จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 22.8 (76 คน) ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์ ส่วนใหญ่ 2 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.4 (138 คน)

หน่วยงานที่มีการดำเนินงานด้านเอดส์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 มีร้อยละ 81.4 (271) สำหรับหน่วยงานที่ไม่มีการดำเนินการด้านเอดส์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เนื่องจาก ไม่มีบุคลากร งบประมาณ แผนการทำงาน และกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบ แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณจากกรมควบคุมโรค ร้อยละ 40.3 (134 คน) งบปกติ ร้อยละ 31.2 (104 คน) งบอื่น ๆ ร้อยละ 27.6 (92 คน) อาทิ เงินนอกงบประมาณ เงินกองทุนประกันสังคม งบผู้ว่า CEO งบจากกองทุนโลก และงบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผู้ตอบว่า ไม่มีงบประมาณ ร้อยละ 0.9 (3 คน) ซึ่งจากการประสานกับกรมควบคุมโรคทราบว่าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่ได้รับงบประมาณจากกรมควบคุมโรค มี 3 หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานดำเนินการในส่วนกลาง สำหรับหน่วยงานที่จัดส่งเงินให้ส่วนภูมิภาคดำเนินการ คือ กรมการจัดหางาน และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำหรับสำนักงานประกันสังคมจะใช้เงินกองทุนประกันสังคม และกรมพัฒนาฝีมือแรงงานใช้งบประมาณปกติของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลมีความเข้าใจแหล่งที่มาของงบประมาณคลาดเคลื่อนจำนวน 13 คน

ประเภทบริการด้านเอดส์ ส่วนใหญ่เป็นการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรมเกี่ยวกับเอดส์ ร้อยละ 61.9 (206 คน) ให้คำปรึกษา ร้อยละ 33.9 (113 คน) ความช่วยเหลือเกี่ยวกับกฎหมาย/การคุ้มครองสิทธิ ร้อยละ 29.7 (99 คน) หางานให้ทำ/แนะนำอาชีพ ร้อยละ 27.0 (90 คน) ฝึกอาชีพ ร้อยละ 23.7 (79 คน) การรักษาพยาบาล/ยาต้านไวรัส ร้อยละ 16.5 (55 คน) และยังมีบริการอื่น ๆ ร้อยละ 13.8 (46 คน) อาทิ ประสานงานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด เชิญบ้านผู้ป่วย ประชาสัมพันธ์ จ่ายเงินทดแทนกรณีเจ็บป่วย ให้คำแนะนำสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม ให้คำแนะนำแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้การดูแลสุขภาพ และรณรงค์ให้สถานประกอบการดำเนินการตาม ASO

ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเอดส์ จากคำถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งทุกคนตอบถูกต้องตั้งแต่ 5 ข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 นับว่าเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ และเมื่อจำแนกในแต่ละข้อที่ตอบถูก ร้อยละ 75.7-98.2 โดยส่วนใหญ่จะตอบผิดในข้อที่ 2 แม่ที่เป็นเอดส์ลูกที่อยู่ในครรภ์ต้องเป็นเอดส์ทุกราย และส่วนใหญ่ตอบถูก ข้อ 1 การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้

ทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีมาก ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.11 (ค่าเฉลี่ยต่ำสุด-สูงสุด = 1-5) เมื่อพิจารณาความแตกต่างภายในกลุ่ม จะเห็นว่ามีความความคิดเห็นแตกต่างกันภายในกลุ่มน้อย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48) โดยคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 ควรจัดให้ผู้ติดเชื้อเอดส์อยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมของพวกเขาด้วยกันเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ มีทัศนคติที่ดี ค่าเฉลี่ย 3.47

ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานด้านเอดส์ของกระทรวงแรงงาน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี ค่าเฉลี่ยรวม 3.57 มีความคิดเห็นแตกต่างภายในกลุ่มน้อย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ในส่วนข้อถามข้อ 7 กระทรวงสาธารณสุขต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ไม่ควรเป็นภารกิจของกระทรวงแรงงาน และข้อ 8 การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานกระทรวงสาธารณสุขสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่ากระทรวงแรงงาน ทัศนคติปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.74 และค่าเฉลี่ย 2.43 ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านเอดส์ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน คือ ไม่มีงบประมาณ ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ นายจ้าง ไม่ให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรม ผู้ใช้แรงงานยังไม่ให้ความสนใจ ผู้ติดเชื้อไม่เปิดเผยตัว สังคมยังไม่ยอมรับผู้ติดเชื้อ ขาดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เจ้าหน้าที่เห็นว่างานด้านเอดส์ไม่ใช่ภารกิจหลัก ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านเอดส์ ภารกิจด้านเอดส์ไม่ถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลงาน ขาดบุคลากรรับผิดชอบงานโดยตรง และสถานประกอบการไม่ยอมรับผู้ติดเชื้อเข้าทำงาน

ข้อคิดเห็นที่เสนอ อาทิ มีงบประมาณจัดฝึกอบรม/แจกถุงยางอนามัย มีเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อบรมเพิ่มพูนความรู้เจ้าหน้าที่ ให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพและจัดหางานให้ผู้ติดเชื้อเอดส์ รมรงค์ควบคู่กับการลดละเลิกอบายมุขอื่น ๆ สนับสนุนการดำเนินงานตาม ASO มีการลดหย่อนภาษีเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ให้สถานประกอบการที่ได้รับ ASO ดำเนินงานอย่างบูรณาการร่วมมือกันไม่ควรผลักภารกิจว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหรือใครทำงาน มีการมอบหมายงานด้านเอดส์ที่ชัดเจน จัดตั้งมูลนิธิช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานที่ติดเชื้อเอดส์ จะะเลียดเพื่อตรวจเอดส์ฟรี การเก็บข้อมูลผู้ติดเชื้อเป็นความลับ (ตารางที่ 1 – 8)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	134	40.2
- หญิง	199	59.8
อายุ		
- 20 - 29 ปี	20	6.0
- 30 - 39 ปี	108	32.4
- 40 - 49 ปี	155	46.5
- 50 - 59 ปี	50	15.0
สถานภาพ		
- โสด	92	27.6
- สมรส	222	66.7
- คู่สมรสเสียชีวิต	5	1.5
- หย่าร้าง/แยกกันอยู่	14	4.2
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	8.1
- ปริญญาตรี	254	76.3
- ปริญญาโท	50	15
- ปริญญาเอก	2	0.6
ตำแหน่งปัจจุบัน		
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	1	0.3
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	39	11.7
- เจ้าหน้าที่พัสดุ	1	0.3
- นักวิชาการเงินและบัญชี	2	0.6
- นักวิชาการแรงงาน	183	55.0
- นักวิชาการฝึกอาชีพ	50	15
- นักวิชาการประกันสังคม	57	17.1

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับ		
- ไม่มีระดับ	32	9.6
- ระดับ 1	1	0.3
- ระดับ 2	6	1.8
- ระดับ 3	11	3.3
- ระดับ 4	9	2.7
- ระดับ 5	29	8.7
- ระดับ 6	136	40.8
- ระดับ 7	105	31.5
- ระดับ 8	4	1.2
หน่วยงาน		
ส่วนกลาง/กรุงเทพมหานคร		
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	10	50
- สำนักงานประกันสังคม	10	50
รวมหน่วยงานส่วนกลาง/กทม.	20	50
ส่วนภูมิภาค		
- สำนักงานแรงงานจังหวัด	58	18.5
- สำนักงานจัดหางานจังหวัด	67	21.4
- สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด	62	19.8
- สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด	69	22.1
- สำนักงานประกันสังคมจังหวัด	57	18.2
รวมหน่วยงานส่วนภูมิภาค	313	100
เคยรู้จักผู้ติดเชื้อเอชไอวี		
- เคยรู้จัก	246	73.9
- ไม่เคยรู้จัก	87	26.1

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยเข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนา		
- เคย	259	77.7
เข้าอบรม 1 ครั้ง	95	28.5
เข้าอบรม 2 ครั้ง	76	22.8
เข้าอบรม 3 ครั้ง	40	12.0
เข้าอบรมมากกว่า 3 ครั้ง	48	14.4
- ไม่เคย	74	22.2
ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์		
- น้อยกว่า 1 ปี	107	32.1
- 1-2 ปี	86	25.8
- 2 ปีขึ้นไป	138	41.4
- ไม่ตอบ	2	.6

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประเภทการให้บริการด้านเอดส์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

การให้บริการ	ร้อยละให้บริการ (คน)
หน่วยงานที่มีการดำเนินงานด้านเอดส์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549	81.4 (271)
ประเภทการให้บริการ	
- ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ	23.7 (79)
- ประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรมเกี่ยวกับเอดส์	61.9 (206)
- ให้คำปรึกษา	33.9 (113)
- ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษา/ขาด้านไวรัส	16.5 (55)
- ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับกฎหมาย/การคุ้มครองสิทธิ	29.7 (99)
- ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการหางานให้ทำ/แนะแนวอาชีพ	27.0 (90)
- อื่น ๆ	13.8 (46)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละแหล่งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานด้านเอดส์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

แหล่งงบประมาณ	จำนวน	ร้อยละ
- งบปกติ	104	31.2
- งบกรมควบคุมโรค	134	40.3
- งบอื่น ๆ	92	27.6
- ไม่มีงบประมาณ	3	0.9
รวม	333	100

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณจำแนกตามแหล่งงบประมาณ

หน่วยงานส่วนกลาง/ ส่วนภูมิภาค	งบปกติ		งบกรมควบคุม โรค		อื่น ๆ		ไม่มีงบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงาน ปลัดกระทรวง/สรจ.	19	18.3	6	4.5	32	34.8	1	33.3
กรมการจัดหางาน/ สจจ.	9	8.7	56	41.8	2	2.2	-	-
กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน/ศพจ.	40	38.5	2	1.5	20	21.7	-	-
กรมสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน/ สสค.	10	9.6	68	50.7	1	1.1	-	-
สำนักงาน ประกันสังคม/สปจ.	26	25.0	2	1.5	37	40.2	2	66.7
รวม	104	100	134	100.0	92	100.0	3	100

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์

ข้อความ	ร้อยละที่ตอบถูก(คน)
1. การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้	97.3 (324)
2. แม่ที่เป็นเอดส์ลูกที่อยู่ในครรภ์ต้องเป็นเอดส์ทุกราย	75.7 (252)
3. การรับประทานอาหารร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ไม่ทำให้ติดเชื้อเอดส์	84.7 (282)
4. ผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ได้รับการบำบัดด้วยไวรัสอย่างสม่ำเสมอและดูแลสุขภาพสามารถมีอายุได้ยืนยาวเกินกว่า 10 ปี	94.3 (314)
5. ยุงเป็นพาหะในการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์	94.9 (316)
6. “ ผัวเดียวเมียเดียว “ สามารถลดอันตรายเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ได้ทั้งหญิงและชาย	96.7 (322)
7. ในขณะนี้ไม่มีวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอดส์	85.0 (283)
8. การตรวจเลือดก่อนแต่งงานช่วยป้องกันการติดเชื้อเอดส์จากคู่สมรสได้	96.7 (322)
9. การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์	98.2 (327)
10. คนที่เห็นว่ามีสุขภาพแข็งแรงดี อาจเป็นคนที่ติดเชื้อเอดส์	92.8 (309)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์

จำนวนข้อที่ตอบถูก	จำนวน	ร้อยละ
5 ข้อ	2	.6
6 ข้อ	4	1.2
7 ข้อ	17	5.1
8 ข้อ	57	17.1
9 ข้อ	88	26.4
10 ข้อ	165	49.5
รวม	333	100.0

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี
จำแนกตามระดับความเห็น

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ	4.31	0.613
2. ท่านรู้สึกรังเกียจและไม่อยากเข้าใกล้ผู้ติดเชื้อเอชไอวี	3.90	0.789
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นบุคคลที่สมควรถูกประณามเพราะเป็นคนไม่ดีมีส่วนทางเพศหรือติดยาเสพติด	4.37	.710
4. ผู้ใช้แรงงานที่ติดเชื้อเอชไอวีควรได้รับโอกาสให้ทำงานได้ต่อไป	4.28	.661
5. ท่านสามารถร่วมโต๊ะรับประทานอาหารกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้	4.07	.651
6. ควรจัดให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมของพวกเขาด้วยกันเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ	3.47	1.063
7. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ยังทำงานได้ไม่สมควรทำงานร่วมกับคนทั่วไปเพราะเป็นที่รังเกียจ	4.15	0.691
8. การให้การยอมรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข	4.35	0.693
รวม	4.11	0.48

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการปฏิบัติงานด้านเอชไอวี จำแนกตามระดับความเห็น

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ปัญหาเรื่องโรคเอดส์ควรเป็นวาระแห่งชาติ	4.35	0.686
2. ผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูง	4.07	0.798
3. งานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีความสำคัญไม่น้อยกว่าภารกิจอื่นๆ ของท่าน	3.98	0.730
4. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ปฏิบัติอยู่มีประสิทธิภาพดีแล้ว	3.26	0.725

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. กระทรวงแรงงานควรให้ความสำคัญกับปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพิ่มขึ้น	4.16	0.619
6. ท่านต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้งานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ที่ท่านรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	3.59	0.769
7. กระทรวงสาธารณสุขต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ไม่ควรเป็นภารกิจของกระทรวงแรงงาน	2.74	1.169
8. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กระทรวงสาธารณสุขสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่ากระทรวงแรงงาน	2.43	1.041
รวม	3.57	0.42

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปร จากข้อมูลที่จัดเก็บจากเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน สามารถสรุปผลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์แตกต่างกัน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา ประกอบด้วย การรู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์ การฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาด้านเอดส์ และ ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์ กับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์

เมื่อจำแนกตามการรู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์ และเจ้าหน้าที่ที่ไม่รู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 9

เจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาด้านเอดส์กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 10 เมื่อวิเคราะห์เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใดในสังกัดกระทรวงแรงงานที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์ พบว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์สูงกว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน สำนักงานประกันสังคม และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างภายในกลุ่ม จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีความแตกต่างกันมากที่สุด รองลงมา คือ สำนักงานประกันสังคม สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการ

จัดหางาน และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามลำดับ สรุปว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่แตกต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 11 และเมื่อวิเคราะห์สาเหตุที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์สูงกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีการเข้ารับการอบรมความรู้เรื่องเอดส์/เข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านเอดส์สูงกว่าเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างภายในกลุ่ม จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานประกันสังคมมีความแตกต่างกันมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมการจัดหางาน และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามลำดับ สรุปว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่แตกต่างกันจะเข้าร่วมการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับโรคเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 12

การวิเคราะห์ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์มีผลต่อความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเอดส์ เมื่อแบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงาน 0-2 ปี กับเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงาน 2 ปีขึ้นไป พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่รู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์กับกลุ่มที่ไม่รู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์

การรู้จักผู้ติดเชื้อเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
เคยรู้จัก	246	9.24	1.159	2.464	0.014
ไม่รู้จัก	87	8.93	1.159		

*ระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาด้านเอดส์กับกลุ่มที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมฯ

การฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาด้านเอคส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
เคยเข้ารับการอบรม	259	9.29	0.900	3.460	0.001
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	74	8.73	1.296		

*ระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอคส์ของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านเอคส์กระทรวงแรงงาน ระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

หน่วยงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P*
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	58	9.19	1.1	3.627	0.007
กรมการจัดหางาน	67	9.03	1.0		
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	62	8.97	1.173		
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	79	9.52	.782		
สำนักงานประกันสังคม	67	9.03	1.015		
รวม	333	9.16	1.026		

*ระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมการฝึกอบรม/เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับโรคเอคส์ ระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

หน่วยงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P*
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	58	0.69	0.467	5.553	0.000
กรมการจัดหางาน	67	0.87	0.344		
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	62	0.77	0.422		

หน่วยงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P*
กรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน	79	0.90	0.304		
สำนักงานประกันสังคม	67	0.63	0.487		
รวม	333	0.78	0.416		

*ระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์ 0-2 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลาการทำงาน 2 ปีขึ้นไป

ระยะเวลาการทำงานด้านเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
0-2 ปี	193	9.07	1.104	2.150	0.032
2 ปีขึ้นไป	138	9.31	0.886		

*ระดับนัยสำคัญ

2. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องเอดส์ดีมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์

เมื่อจัดกลุ่มความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ และกลุ่มที่ตอบคำถามถูก 9-10 ข้อ (ผู้มีความรู้ร้อยละ 80 ขึ้นไป) และจัดกลุ่มทัศนคติต่อผู้เอดส์ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ (ระดับความเห็นช่วงคะแนน 0-3) และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ (ระดับความเห็นช่วงคะแนน 3.01-5) พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ทดสอบความรู้เรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ กับเจ้าหน้าที่ที่ทดสอบความรู้เรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 9-10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ กับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 9-10 ข้อ

ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
ตอบถูก 1-8 ข้อ	80	1.91	.284	2.326	0.011
ตอบถูก 9-10 ข้อ	253	1.99	.108		

*ระดับนัยสำคัญ

3. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องเอดส์ดีมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการด้านเอดส์

เมื่อจัดกลุ่มทัศนคติการให้บริการด้านเอดส์ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีทัศนคติไม่ดีการให้บริการด้านเอดส์ (ค่าคะแนนการวัดทัศนคติระหว่าง 0-3.00) และกลุ่มที่ 2 มีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการด้านเอดส์ (ค่าคะแนนการวัดทัศนคติระหว่าง 3.01-5.0)

การจำแนกความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ ผู้ที่ตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ กับผู้ที่ตอบคำถามถูก 9-10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการบริการด้านเอดส์ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการให้บริการด้านเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ กับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ตอบคำถามถูก 9-10 ข้อ

ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
ตอบถูก 1-8 ข้อ	80	1.93	.265	0.826	0.204
ตอบถูก 9-10 ข้อ	253	1.89	.309		

*ระดับนัยสำคัญ

4. เจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการด้าน

เอดส์

เจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ กับเจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการบริการด้านเอดส์ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการให้บริการด้านเอดส์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านเอดส์กระทรวงแรงงานระหว่างกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์กับกลุ่มที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์

ทัศนคติต่อผู้ติดเชื้อเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p*
ไม่ดี	10	1.90	.316	.010	0.496
ดี	323	1.90	.299		

*ระดับนัยสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมจากผู้รับบริการจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว ได้จัดส่งแบบสอบถามให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาค 75 จังหวัด จัดเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 1,125 คน แบบสอบถามได้รับกลับมา 936 แบบ คิดเป็นร้อยละ 83.2 จากข้อมูลที่ตอบกลับมา สามารถวิเคราะห์ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.7 (503 คน) และเพศชาย 46.3 (433 คน) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 43.2 (404 คน) รองลงมามีอายุระหว่าง 35-44 ปี ร้อยละ 25.7 (241 คน) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 49.8 (466 คน) รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 42.4 (397 คน) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. ร้อยละ 48.9 (458 คน) รองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา ร้อยละ 34.4 (322 คน) และ 14.9 (139 คน) ตามลำดับ ผู้รับบริการส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงาน เป็นลูกจ้าง ร้อยละ 69 (645 คน) เมื่อสอบถามว่าเคยรู้จักผู้ติดเชื้อหรือไม่ ส่วนใหญ่เคยรู้จักผู้ติดเชื้อ ร้อยละ 51.6 (482 คน) รายละเอียดดังตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการด้านเอดส์จากกระทรวงแรงงาน ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ผู้มารับบริการแต่ละคนสามารถรับบริการได้มากกว่า 1 เรื่อง จากผลการสำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมาเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด ร้อยละ 48.6 (455 คน) มาขอรับคำปรึกษา ร้อยละ 30.4 (285 คน) ด้านกฎหมาย/การคุ้มครองสิทธิ ร้อยละ 20.6 (193) การหางานให้ทำ/แนะแนวอาชีพ ร้อยละ 17.3 (162 คน) บริการน้อยที่สุด คือ การรักษาพยาบาล/ยาต้านไวรัสเอดส์ ร้อยละ 14.3 (134 คน) และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในส่วนภูมิภาคยังให้บริการอื่น ๆ อีก ร้อยละ 7.7 (72 คน) อาทิ ความรู้จากเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และมีความต้องการให้บริการเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่หน่วยงานได้ให้บริการ ร้อยละ 19.3 (181 คน) อาทิ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านเอดส์ อบรมพนักงานทุกคนของสถานประกอบการ คำแนะนำเกี่ยวกับโรคเอดส์ในสถานประกอบการ ด้านกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิ ตรวจเลือด ยาต้านไวรัส/การรักษาพยาบาล คำปรึกษา/จิตวิทยาการอยู่ร่วมกันในสังคม เงินช่วยเหลือ/สวัสดิการ ทุนการศึกษา

ถูก ฤกษ์งามยามดีแจกฟรี งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านเอดส์ ข้อมูลข่าวสารด้านไวรัสและวิธีการรักษาใหม่ ๆ เงินทุนประกอบอาชีพ มีงานทำ และฝึกอาชีพ (ทำดอกไม้จัน ดอกไม้ประดิษฐ์ ทำหมวกสาน การเลี้ยงสัตว์)

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมารับการอบรมด้านเอดส์แต่ละคนสามารถเข้ารับการอบรมได้มากกว่า 1 หน่วยงาน พบว่า หน่วยงานที่จัดการอบรมมากที่สุด คือ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ร้อยละ 31.0 (290 คน) รองลงมาเป็นกรมการจัดหางาน ร้อยละ 18.6 (174) และหน่วยงานที่มีการฝึกอบรมด้านเอดส์น้อย คือ สำนักงานแรงงานจังหวัด 9.4(88) สำนักงานประกันสังคม 8.0(75) และสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ร้อยละ 6.6(62) เนื่องจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และกรมการจัดหางานได้รับงบประมาณจากกรมควบคุมโรคให้ดำเนินการเรื่องเอดส์ แต่หน่วยงานอื่น ๆ ไม่ได้รับงบประมาณดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจบริการของกระทรวงแรงงาน ร้อยละ 86.2 (806 คน)

การทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ จำนวน 12 ข้อ ในแต่ละข้อมีกลุ่มตัวอย่างตอบถูก สูงสุด คือ ร้อยละ 93.3 เป็นคำถามข้อที่ 9 การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 66.6 เป็นคำถามข้อที่ 3 แม่ที่เป็นเอดส์ลูกที่อยู่ในครรภ์ต้องเป็นเอดส์ทุกราย ซึ่งคำตอบข้อนี้ “ผิด” เพราะมารดาที่ตั้งครรภ์ได้รับยาต้านไวรัสที่ถูกต้องเหมาะสมทารกที่เกิดมามีโอกาสที่จะไม่ติดเชื้อเอดส์ เมื่อวิเคราะห์แต่ละคน พบว่า มีผู้ตอบถูก 3 ข้อ และ 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 0.2 และ 0.4 ตามลำดับ การกำหนดเกณฑ์ว่าผู้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ จะต้องตอบถูกร้อยละ 50 มีผู้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 94 (930 คน)

กลุ่มตัวอย่างได้มีข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น ควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ได้ทราบสถานการณ์โรคเอดส์ วิธีป้องกัน วิธีรักษาที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กวัยรุ่น ควรให้นายจ้าง เพื่อนเข้าใจยอมรับผู้ติดเชื้อเอดส์ อย่างรังเกียจ กีดกัน ในเรื่องการทำงาน จัดอบรมให้ความรู้เรื่องเอดส์แก่ผู้ที่เข้าทำงาน หรือวัยทำงานมากขึ้น ให้บริการจัดหางาน/ฝึกอาชีพแก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ฯลฯ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างมารับบริการด้านเอดส์ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เพศ (n=936)		
- ชาย	433	46.3
- หญิง	503	53.7

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (n=926)		
- 15 - 24 ปี	178	19.0
- 25 - 34 ปี	404	43.2
- 35 - 44 ปี	241	25.7
- 45 - 54 ปี	93	9.9
- 55 - 65 ปี -	10	1.1
สถานภาพ (n=936)		
- โสด	397	42.4
- สมรส	466	49.8
- คู่สมรสเสียชีวิต	31	3.3
- หย่าร้าง/แยกกันอยู่	42	4.5
ระดับการศึกษา (n=933)		
- ประถมศึกษา	139	14.9
- มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	458	48.9
- ปริญญาตรี	322	34.4
- สูงกว่าปริญญาตรี	14	1.5
สถานภาพการทำงาน (n=935)		
- นายจ้าง	17	1.8
- ลูกจ้าง	645	69.0
- ประกอบอาชีพส่วนตัว	96	10.3
- ว่างาน	110	11.8
- อื่น ๆ อาทิ รับราชการ กำลังศึกษา	67	7.2
เคยรู้จักผู้ติดเชื้อ (n=935)		
- เคย	482	51.6
- ไม่เคย	452	48.4

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างรับบริการด้านเอดส์จำแนกตามประเภทการบริการด้านเอดส์
(n=936)

ประเภทบริการ	n=	ร้อยละบริการที่ได้รับ (คน)
การฝึกอาชีพ	936	7.2 (67)
ให้คำปรึกษา	936	30.4(285)
การรักษาพยาบาล/ขาด้านไวรัสเอดส์	936	14.3(134)
ด้านกฎหมาย/การคุ้มครองสิทธิ	936	20.6(193)
การหางานให้ทำ/แนะแนวอาชีพ	936	17.3(162)
การอบรมให้ความรู้ด้านเอดส์	936	48.6(455)
บริการอื่น ๆ	936	7.7(72)
ต้องการบริการเพิ่มเติม	936	19.3 (181)
พอใจการบริการของกระทรวงแรงงาน	936	86.2 (806)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างรับบริการฝึกอบรม จำแนกตามหน่วยงานสังกัดกระทรวง
แรงงานที่ดำเนินการ (n=936)

หน่วยงาน	n=	ร้อยละผู้เข้ารับการอบรม (คน)
สำนักงานแรงงานจังหวัด	936	9.4(88)
สำนักงานจัดหางานจังหวัด	936	18.6(174)
สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน	936	6.6(62)
สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	936	31.0(290)
สำนักงานประกันสังคม	936	8.0(75)

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ จำแนกตามคำถาม

ประเด็น	n=	ร้อยละที่ตอบถูก(คน)
1. การตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์ควรตรวจหลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยง 3 เดือนขึ้นไป	910	76.2(693)

ประเด็น	n=	ร้อยละที่ตอบถูก(คน)
2. การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้	934	90.8(848)
3. แม่ที่เป็นเอดส์ลูกที่อยู่ในครรภ์ต้องเป็นเอดส์ทุกราย	929	66.6(619)
4. การรับประทานอาหารร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ไม่ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้	920	80.2(738)
5. ผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ได้รับการบำบัดด้วยยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอและดูแลสุขภาพสามารถมีอายุได้ยืนยาวเกินกว่า 10 ปี	931	87.8(817)
6. ยุงเป็นพาหะในการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์	917	90.9(834)
7. “ ผัวเดียว-เมียเดียว “ สามารถลดอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ได้ทั้งหญิงและชาย	931	90.8(845)
8. ในขณะนี้ มีวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้แล้ว	926	79.7(738)
9. การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์	930	93.3(868)
10. คนที่เห็นว่า มีสุขภาพแข็งแรงดี อาจเป็นคนที่ติดเชื้อเอดส์	919	79.7(732)
11. การใช้ของมีคมที่อาจจะทำให้เลือดออก เช่น มีดโกน กรรไกร ตัดเล็บ ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์มีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอดส์	935	82.1(768)
12. การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์หรือใช้น้ำยาฆ่าเชื้อล้างช่องคลอด หลังจากมีเพศสัมพันธ์สามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ได้	931	87.0(810)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ จำแนกตามจำนวนคำตอบที่ตอบถูก

จำนวนข้อที่ตอบถูก	จำนวน	ร้อยละ
3 ข้อ	2	0.2
4 ข้อ	4	0.4
5 ข้อ	11	1.2
6 ข้อ	22	2.4
7 ข้อ	44	4.7
8 ข้อ	75	8.0

9 ข้อ	133	14.2
10 ข้อ	234	25.0
11 ข้อ	276	29.5
12 ข้อ	135	14.4
รวมทั้งสิ้น	936	100.0

ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปร จากข้อมูลที่จัดเก็บจากผู้รับบริการด้านเอดส์ จำนวน 936 คนสามารถสรุปผล เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าผู้รับการอบรมความรู้ด้านเอดส์มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์ในระดับดี ปรากฏว่ากลุ่มผู้รับการอบรมความรู้ด้านเอดส์ กับกลุ่มที่ไม่เคยรับการฝึกอบรมความรู้ด้านเอดส์ มีค่าคะแนนของความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเอดส์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของความรู้พื้นฐานเรื่องเอดส์ ระหว่างกลุ่มที่เข้ารับการอบรมความรู้ด้านเอดส์ กับกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านเอดส์

การฝึกอบรมความรู้ด้านเอดส์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P*
ไม่เคย	481	9.8046	1.68550	2.735	.003
เคย	455	10.0967	1.57608		

*ระดับนัยสำคัญ

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

นายนาวิน ธาราแสง สักส่วนผลงาน ร้อยละ 65

นางสาวปัทมา เวหะชา สักส่วนของผลงาน ร้อยละ 35

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัย รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ฯลฯ

2) จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผล

3) ประสานงานกับทุกหน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการดำเนินการตอบแบบสอบถาม

4) สรุปรวบรวมข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS

7. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

1) เอกสารรายงานผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของ กระทรวงแรงงาน

2) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามีความถูกต้องครบถ้วน และเชื่อถือได้ในเชิงสถิติ ซึ่งสามารถนำมาใช้ ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในปีต่อๆ ไปได้

8. การนำไปใช้ประโยชน์

ผลการศึกษาทำให้ทราบผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

9. ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค

1) ข้อจำกัดเรื่องของระยะเวลา เนื่องจากการดำเนินงานติดตามประเมินผลในปี 2549 ซึ่งจำเป็นต้องให้หน่วยงานปฏิบัติมีการดำเนินการ ในช่วงเวลาหนึ่งก่อนจึงสามารถเริ่มการติดตามประเมินผลได้

2) เนื่องจากการดำเนินการ โดยใช้งบประมาณแผนงานป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ของกรมควบคุมโรค ซึ่งมีกำหนดต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและรายงานผลให้กรมควบคุมโรคทราบภายในสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ.2549 แต่โดยเหตุผลตามข้อ 1) ทำให้การดำเนินการมีช่วงเวลาที่จำกัดอย่างมาก

3) ในการดำเนินการส่วนหนึ่ง มีการประเมินความรู้และทัศนคติทั้งของเจ้าหน้าที่และผู้มารับบริการจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ทำให้การออกแบบสอบถามจำเป็นต้องมีความพิถีพิถันมากเป็นพิเศษ เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง และมีความชัดเจน ไม่สร้างความสับสนให้กับผู้ตอบ

10. ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการติดตามประเมินผลในลักษณะเช่นนี้กับ โครงการอื่นๆ ของกระทรวงแรงงานด้วย เพื่อให้การดำเนินงานของกระทรวงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ควรมีการวางแผนงาน โครงการที่เกี่ยวกับการติดตามประเมินผล โดยกำหนดกรอบระยะเวลาให้เหมาะสม เพื่อลดข้อจำกัดตามข้อ 9 ซึ่งจะทำให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ผลที่ได้จากการติดตามประเมินควรได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการดำเนินการมากที่สุด

4) กลุ่มผู้ใช้แรงงานจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูงกลุ่มหนึ่ง กระทรวงแรงงานในฐานะที่มีบทบาทในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานควรมีการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดังนี้

- กำหนดประเด็นเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของกระทรวงแรงงานอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของงานปฏิบัติงานตัวหนึ่ง เพื่อให้ทุกหน่วยงานในสังกัดให้ความสำคัญกับงานด้านนี้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการป้องกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ใช้แรงงานห่างไกลจากปัญหาเอดส์ได้แล้ว ยังช่วยลดต้นทุนด้านการรักษาพยาบาล ที่ปัจจุบันผู้ใช้แรงงานที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถเบิกค่ายาต้านไวรัสได้จากสำนักงานประกันสังคม แต่เนื่องจากยาดังกล่าวมีราคาสูง อีกทั้งผู้ติดเชื้อจะต้องได้รับยาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หากมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น ต้นทุนในส่วนดังกล่าวก็จะเพิ่มขึ้น การป้องกันการติดเชื้อจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

- บูรณาการการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทั้งระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานด้วยกัน และหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ เช่น กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชน ได้แก่ สถานประกอบการต่างๆ และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อให้งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของกระทรวงแรงงานมีการพัฒนาที่เป็นผลมาจากความร่วมมือดังกล่าว เช่น การกำหนดนโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะได้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น บุคลากรของกระทรวงแรงงานที่จะได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ระหว่างกัน ฯลฯ ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อกระทรวงแรงงาน และต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานด้วย

ส่วนที่ 2

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานของหน่วยงาน
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้ง

ของ นายนาวิน ธาราแสง

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
ตำแหน่งเลขที่ 275 สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มแผนงานและงบประมาณ

เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1. หลักการและเหตุผล

กลุ่มแผนงานและงบประมาณ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์มีหน้าที่จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงาน ทั้งในส่วนที่เป็นภาพรวมของกระทรวง งบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง และงบประมาณสำหรับส่วนภูมิภาค ซึ่งในการจัดทำงบประมาณดังกล่าว จะต้องมีการวิเคราะห์นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงแรงงาน เช่น นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงแรงงานและหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงานสามารถตอบสนองภารกิจหรือบทบาทของกระทรวงแรงงานตามนโยบายและแผนดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการที่เหมาะสม หรือลักษณะของงบประมาณที่ดีนั้นควรยึดหลัก 6 ประการ ดังนี้

- 1) หลักการคาดการณ์ไกล (Foresight) หมายถึง จะทำอะไร ใช้เงินในปีใด เท่าใดต้องมีการวางแผนไว้ ไม่ใช่จะทำก็ทำ ต้องการใช้จ่ายอย่างไร เท่าใด ก็เพียงหาเงินที่โน่นบ้างที่นี่บ้าง โดยไม่คำนึงว่ามีอนุญาตไว้ในงบประมาณหรือไม่
- 2) หลักประชาธิปไตย (Democracy) คือ ต้องให้ราษฎรเจ้าของเงินได้รู้เห็นและให้ความเห็นชอบด้วยทั้งรายได้และรายจ่าย
- 3) หลักดุลยภาพ (Balance) คือ งบประมาณจะต้องสมดุลกัน แต่ไม่ได้หมายความว่ารายได้จะต้องเท่ากับรายจ่ายทุกปี บางปี หรือ 2-3 ปี อาจจะขาดดุลบ้าง แต่ก็ต้องมีเกินดุลบ้างเพื่อไม่ให้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- 4) หลักสวัสดิประโยชน์ (Utility) คือ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ปัจจุบันและอนาคต จึงต้องมีรายจ่ายลงทุนไว้ให้มากพอเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับรายจ่ายประจำ
- 5) หลักความยุติธรรม (Equity) ทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย คือ แนวทางการจัดเก็บภาษีอากรต้องมีความเป็นธรรม คนมีรายได้มากควรจ่ายมาก คนมีรายได้น้อยควรจ่ายน้อย ขณะที่แนวทางการใช้จ่ายงบประมาณก็ต้องมีความเป็นธรรม คือ เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่คนที่สมควรช่วยเหลือ
- 6) หลักสมรรถภาพ (Efficiency) หลักนี้เกี่ยวกับการควบคุมงบประมาณรายได้และรายจ่ายที่ส่วนราชการจะต้องกำกับดูแลการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการทั้ง 6 ข้อข้างต้นอาจเป็นหลักการสำหรับการจัดทำงบประมาณในภาพรวมของประเทศ แต่ถ้าวิเคราะห์ให้ถี่จะเห็นว่า หลักการข้อ 1, 2, 4 และ 6 ส่วนราชการสามารถนำมาปรับใช้เป็นหลักในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้ตามหลักการดังกล่าว

งบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการต่างๆ ย่อมมีความเหมาะสม ทำให้สามารถดำเนินการภารกิจต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

สำหรับกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยปกติก่อนปีงบประมาณใหม่ งบประมาณ 1 ปี คือ งบประมาณต้นเดือนตุลาคม สำนักงบประมาณจะขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในการจัดเตรียมทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจะดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขอให้หน่วยงานต่างๆ เตรียมตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยขอให้ติดตามผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณของปีงบประมาณที่ผ่านมา ทบทวนการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จของปีงบประมาณปัจจุบัน และปรับปรุงฐานข้อมูลรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางในส่วนของนโยบายต่อเนื่องจากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของปีงบประมาณปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้การตั้งเป้าหมายรายจ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์และใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น โดยให้หน่วยงานต่างๆ ส่งยอดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใหม่ภายในเดือนกุมภาพันธ์

2) จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) เพื่อให้ได้ตัวเลขประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณที่จะถึง และตัวเลขประมาณรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปี (เบื้องต้น) เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวงเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณที่จะถึง แล้วรายงานตัวเลขนี้ให้คณะรัฐมนตรีรับทราบภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณปัจจุบัน

3) สำนักงบประมาณจะพิจารณาร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดทำงบประมาณประจำปีระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน และในระยะเวลาเดียวกัน อาจจัดให้มีการประชุมหารือปรับปรุงประมาณการรายได้ให้ทันสมัยขึ้น

4) ประชุมทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในราวกลางเดือนเมษายน

5) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบาย วงเงิน และโครงสร้างงบประมาณประจำปี และยุทธศาสตร์การจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายในราวต้นเดือนพฤษภาคม

6) หน่วยงานต่างๆ จัดทำรายละเอียดวงเงินและโครงสร้างงบประมาณประจำปีตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เสนอต่อสำนักงบประมาณเพื่อจัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปี เสนอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบภายในสิ้นเดือนพฤษภาคม